

Za tajemstvím hlubin

Pod první „velký“ seriál v časopise ABC se podepsal Vlastislav Toman, tehdy ještě řadový redaktor časopisu. Aby zviditelnil rozbíhající se periodikum, zvolil iniciály křestních jmen hlavních hrdinů – **A**lena, **B**řetislav a **C**yril – shodné s novým titulem. Trojice pionýrů a zároveň členů geologického kroužku je po ročním dopisování pozvána svými sovětskými přáteli k návštěvě Kavkazu. Seznamuje se zde s profesorem Bormem a Cyril díky své všetečnosti objeví i podivný stroj **zeměryj**, určený k výzkumu podzemí. Borm a jeho asistent Petr Mironov přizvou trojici k výzkumu v sopce Kouřová hora. Nacházejí zde krystaly a později sesuté podzemní doly, v nichž objeví mumifikovaného strážce otroků z dob kolem 1. století našeho letopočtu. Další výzkum zavede posádku zeměryje do oblasti krasových jeskyní, odkud stroj propluje i s celou posádkou podzemní řekou až do Černého moře.

Existence zeměryje je inspirována sci-fi povídkou *Tajemný tank* Johna Mackwortha, který zde stroj pojmenoval latinským titulem Terribor. Pro úplnost dodejme, že tato povídka se v ABC dvakrát objevila v literární formě – v časopise ve zkrácené verzi na pokračování, a plném rozsahu ve **Speciálu JARO 1971**. Toman ho převyprávěl pod pseudonymem V. Kočák.

Autor seriálu vzpomíná, že se při tvorbě scénáře coby nováček na poli komiksu dopouštěl některých chyb, takže byl vděčný výtvarníkovi a kreslíři Miroslavu Liďákovi, který je dokázal korigovat a eliminovat. „*Byla to vlastně první a asi i poslední spolupráce v ABC přímo s kreslířem, protože Mirek maloval Tajemství v redakci,*“ doplňuje Toman. Na odbornou stránku seriálu dohlížel ing. Josef Polan, který je také od 2. pokračování uveden v autorské řádce.

Komiks má nejen klasické bubliny, ale i tištěné doprovodné texty pod obrázky. Ty někdy šipkami naznačují, jakým směrem se má číst dále. Od 2. pokračování měl každý díl svůj název, který byl graficky vyveden stejně jako úvodní titul celého seriálu. V úvodu každé epizody bylo stručně shrnutí předchozího děje. Komiks nese i naučné prvky, například technický průhled zeměryjem, detaily nalezeného starověkého důlního náradí či popis zástupců mořské fauny. Na konci každého dílu je uvedeno upozornění v podobě tradiční seriálové věty Pokračování příště, pouze v osmé epizodě se objeví barevný box, v němž je vepsán název následujícího dílu.

Seriál nebyl nikdy reprizován. Redakce však zvýraznění titulu prostřednictvím jmen hlavních hrdinů komiksu v budoucnu opakovaně použila, například v *Karibské perle* nebo *Příbězích kapitána Treskova*.

Za tajemstvím hlubin

Počet epizod:

10 celobarevných

Autoři:

Vlastislav Toman (scénář) – Miroslav Liďák (kresba)

Formát a umístění:

A4 – zadní strana

První vydání:

1. ročník (1957)

VZPOURA V PODZEMÍ

Výprava profesora Borma objevila na cestě zemskými hlubinami staré řecké doly. Při průzkumu učinili členové výpravy celou řadu cenných objevů. Rozruch však způsobil Břetikův výkřik: „Člověk, hleďte, tam... u stěny!“ — A skutečně, ve světle reflektorů viděli u stěny eosí, co vypadalo jako ležící člověk. Profesor a Mironov došli až k záhadnému předmětu. Byl to opravdu člověk, vlastně již jen jeho mumifikovaná mrtvola.

Mironov našel u mumie několik uhlíkem popsaných dřevěných destiček. Profesor přikázal, aby všichni vzali, co našli v dolech, a celá výprava se vrátila do zeměryje.

Profesor Borm prohlížel nalezené předměty a luštil nápisy na destičkách. Potom zavolal děti.

BYLO TO NĚKDY NA POČÁTKU 1. STOLETÍ NAŠEHO LETOPČU MNOHÍ OTROCI. TĚŽILI PRO SVÉHO PÁNA MĚDĚNOU RUDU PRACOVALI DO ÚMORU V ŠACHTÁCH LEŽÍCÍCH BLÍZKO POVŠÍCH A DLABANÝCH NEČICKÁCH. NĚKTERÍ Z OTROKŮ STÁVŠAK TŘEBA ČEKAT NA NEJPŘÍHODNĚJŠÍ OKAMŽIK. TU SE ROHOVÉ NÁM DÁVÁJÍ ZNAMENÍ! — RADOVALI SE OTROCI DUNĚ

Zeměryj se prodíral hlubinami k zemskému povrchu. Jeho posádka odpočítala. U přístrojů zůstal jen Petr Mironov s Cyrillem. V hloubce 1800 m se pojednou na obrazovce lokátoru objevily podívané stíny — zřejmě důlní. Petr vzbudil vstřícnost B.

NALEZENÉ NÁSTROJE

▲ Kromě příběhu tří mladých pionýrů—geologů se čtenáři mohli seznámit i s historií. Záleželo na tom, co zrovna posádka zeměryje objevila.

a proploval pod skalními útesy...

... až opět vyplul na klidnou hladinu.

Reka vtékala do nového podzemního jezera. Ve světle reflektorů bylo vidět jakési ostrůvky. Profesor Borm s dětmi se k nim vypravil.

▲ Členění komiksu bylo nepravidelné, ale nejčastěji Lidák rozvrhl stranu do vodorovných řad obrázků. Ve většině z nich chyběly klasické „bubliny“.

◀ Hrdinové příběhu a zároveň propagace nového titulu: Alenka, Břetik a Cyril = ABC.

► Naučná rovina byla v některých případech prezentována i obrázky, například nástroje starými několik století.

